בסוד שיח

המזכ"ל: פניית ראשי התנועה בחו"ל תלקח בחשבון אלא שלא נוצרו עדיין התנאים להצטרפות המפד"ל לממשלה

מאת שאול שיף

ישנן הוכחות ויותר מכך, כי ראש הממשלה ושר הבטחון, יצחק רבין מעוניין מאוד בהצטרפות המפד"ל לממשלה, כדי לתגבר את האגף "הנצי" של ממשלתו. זאת בניגוד לרצונה של מר"ץ ואפשר לקבוע בוודאות שגם ש"ס ושר הבריאות, חיים רמון מסתייגים מהרעיון הזה. במהלך השבוע דווח כאן, כי ראשי "המזרחי-הפועלים" בארה"ב וקבוצה קיבלו פנייה מאישיות מרכזית "על דעת ראש הממשלה" להפעיל השפעתם שהמפד"ל תצטרף לממשלה. הפנייה היתה אל יו"ר הוועד"פ של המזרחי-הפועלים"ז בארה"ב וחבר ההנהלת הסוכנות המורחבת, המכהן גם סגן נשיא ראשון של הסתדרות הרבנים בארה"ב, הרב פרופ' לואי ברנשטין וכן אל יו"ר המרכז העולמי של המפד"ל ונשיא הפדרציה הציונית בקנדה, מר קורט (גרשון) רוטשילד. אם לשפוט על-פי הפנייה בעל-פה, לפי שעה, של השניים, הרי שאין הם שוללים את עצם הרעיון. מסתבר, כי הם אינם בורדים בגישתם, כי יש לנהל מו"מ ענייני על הצטרפות לממשלה ולא לשלול את הרעיון מלכתחילה. כאן, בריכוזי המפד"ל חלוקות הדעות והצבעה בקלפיות, בסניפי המפלגה היתה מעלה, קרוב לוודאי, כי לא מעטים, כל אחד וטיעוניו, היו מוכנים לראות את המפד"ל בתוך הממשלה בכפוף לכך שאין מדובר ב"וחילה".

מזכ"ל המפד"ל, ח"כ הרב יצחק לוי אמר, כי "פנייה של שני חברים כה חשובים מראשי התנועה בחו"ל היא ברת-משקל ויש לקחת אותה בחשבון, אך לדעתי עדיין לא נוצרו התנאים שיאפשרו לנו להצטרף לממשלה. הרכבו הממשלה היום, ובמיוחד מר"ץ, מונע מאתנו כל אפשרות להגיע לממכר, אפילו מינימאלי, שבו יתבטאו התפיסות העקרוניות של המפד"ל.

להערכתי התהליך המדיני יגיע תוך זמן קצר לשלבי הכרעה, ואז יצחק רבין יצטרך לבחור בין התמכרות גמורה לקו של מר"ץ לבין הליכה יחד עם צומת והמפד"ל, שהקו שהן מייצגות קרוב אליו יותר מאשר זה של מר"ץ.

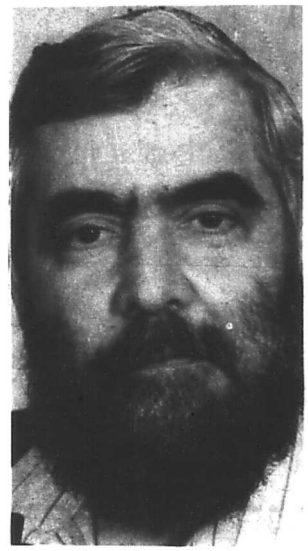
ובינתיים נאבד סופית את משרד הדתות ואולי גם השפעה על עתיד רמת-הגולן?

הרב לוי: כאשר המפד"ל החליטה לא להצטרף לממשלה, היא לקחה בחשבון, שתיק הדתות עם כל המשתמע ממנו יימסר למפלגה אחרת. ולמרות זאת, החלטנו לא להצטרף למשלה. הממשלה הזאת בהרכבה הנוכחי, מובילה להתנתקות מערכים לאומיים יהודיים וכמובן גם נטישת חלקים מארץ-ישראל. תמיד אפשר לומר ששותפות בממשלה יכולה להציל ולמנוע, והשאלה היא, אם למען הצלה שאנו יודעים מהי מידתה, מותר לנו להיות שותפים באחריות, לכל מה שהממשלה הזאת עושה.

בעניין הגולן, למשל, אני סבור שבישיבתנו באופוזיציה אנחנו יכולים למנוע מהלכים לא רצויים, יותר מאשר בישיבתנו בממשלה, בקואליציה נהיה כבולים להעלות את השגותנו, בפורומים סגורים ונהיה מנועים מלצאת לציבור, כפי שאנחנו פועלים כעת.

בוא וניקח את ש"ס כדוגמא. היא נכנסה כדי להציל את מוסדותיה ובוודאי שכר כניסתה בצדה, אך ראה כמה צפרדעים היא אוכלת בהיותה חלק מהממשלה. היא אחראית באחריות קולקטיבית לחוק מיסוד הזנות ולמהלכים המדיניים, שרבים בש"ס מתנגדים להם, אני משוכנע, כי סגן שר החינוך, הרב משה מאיה מתייסר ביסורים גדולים על שאינו יכול להושיע ולמנוע את המעשים החמורים שראשי המשרד עשו ועושים.

מחובתנו להעמיד את הקו האידיאולוגי של המפד"ל מול זה של הממשלה ובדרך זו הציבור יחזור ובניצוחה של המפד"ל במפלגה דתית חזקה לא רק בעניינים תקציביים, אלא גם ביכולת לקבוע את דמותה היהודית של המדינה. אני ער לכל הקשיים הנובעים מישיבתנו באופוזיציה ומודע לאיבוד ההשפעה על מוקדי רח וחינוך, וזו רק ההתחלה... אך הציבור הדתי-לאומי חייב להבין שאסור לנו לקפל ולכופף את חוט השדרה שלנו או של המדינה גם במחיר כבד. רוב הציבור שעמו אני בא במגע מחזק אותנו בדרכנו ואנו מבחוץ, דבר שלא הוכיח עצמו בבקשה תשתלבו במהלך דמוקרטי ובואו להשפיע מבפנים, כפי שעשו אחרים לפניכם.

ח"כ הרב יצחק לוי

ומה יהיה באמת על הבחירות המוניציפליות?

הרב לוי: מיד לאחר חג החנוכה יתכנס בע"ה המרכז ובהצבעה חשאית יקבע את תוקף הבחירות ומי יהיה המפקח על הבחירות, הוועד"פ של המפד"ל הוא הפורום שיקבע במדוייק את מועד הבחירות הפנימיות. אני מאוד מקווה שלא יהיו עוד עיכובים בקבלת ההחלטות הללו.

ה"טיש" שאיחד את כל הכיפות

י"ט בכסלו טבוע בתודעה כיום חגה של חסידות חב"ד, בו הם מציינים את יום שחרורו מבית הסוהר של מיסד השושלת, רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל "התניא" והשולחן-ערוך. פחות יודעים, כי י"ט בכסלו הוא יום ההילולא של מורו ורבו של "האדמו"ר הזקן", רבי דב בער, המגיד הגדול ממזריטש תלמידי של הבעל-שם-טוב, שנפטר בי"ט בכסלו תקל"ג.

האדמו"ר מסדיגורא שליט"א, רבי אברהם יעקב פרידמן הוא בן אחר בן מ"המגיד הגדול ממזריטש" ובלי הפסקה של אדמו"רות. לרגל היום הזה ערך האדמו"ר מסדיגורא "טיש" בישיבת רוז'ין בבני-ברק, ובו נטלו חלק כ-400 איש. מה שמשך את העיניים החקרניות היה הקהל המגוון שהגיע לאירוע זה. בלטו בו במיוחד חובשי הכיפות הסרוגות, שרבים מהם משתרים לפתחו של האדמו"ר לקבלת עצה וברכה, אך לא רק הם. לידי השולחן היסב חבר בית הדין הרבני הגדול, הגר"י נדב, הרב הראשי של רמת-גן, הרב יעקב אריאל, ואיך נשכח את ראש המועצה הדתית בפתח-תקווה, פלטיאל איינטל, המוכר כמי שירוץ קרוב לוודאי לראשות רשימת המפד"ל ב"אם המושבות". והיה גם ל"ליטאים" נציג הלא הוא הרב יעקב אדלשטיין, רבה של רמת השרון ואת האדמו"רים ייצג הרב שמואל אונצסדורפר מחותנו של האדמו"ר מקלויזנבורג שליט"א ואישיות רבנית-תורנית בזכות עצמה. בשעתיים וחצי ארכה הסעודה ברוב תורה וזמרה.

"האדמו"ר מוויז'ניץ כבר אינו מתנגד כבעבר"

חברי הכנסת של "אגודת ישראל" מנהלים בימים אלה מסע שיכנוע נמרץ על חברי מועצת גדולי התורה שלהם, כדי שישקלו שוב את עמדתם בדבר כניסתה של אגודת-ישראל לקואליציה. הללו מעוניינים להיכנס עוד טרם שתיק העבודה והרווחה יימסר (ככל הנראה) לאורה נמיר, שהיא, בשלב זה המועמדת המועדפת על ראש הממשלה, כדי שתעביר את תיק איכות הסביבה לח"כ יוסי שריד (מר"ץ). השיחות מתנהלות בכמה מישורים, וחלקן מנותבות דרך איש אמונו של ראש הממשלה, איתן הבר. חברי הכנסת של האגודה מסבירים, כי מופעל עליהם לחץ כבד ביותר מצד מנהלי מוסדות התורה להיכנס לקואליציה, משום שהם כורעים תחת עומס החובות והצרכים וחלקם מסבירים, כי כבר חודשים לא שילמו משכורות למלמדים ולר"מים. בעבר ניתן היה לגייס תרומות נכבדות בחו"ל במרכזים היהודיים, אלא שבשנתיים האחרונות התמוטטו עסקים רבים של יהודים, דתיים ולא דתיים כאחד, ופשוט קטן מספרם של התורמים למפדי מקססטרופה. אישיות, תורנית יקירה בישראל, שלה מוסדות תורה עם אלפי תלמידים, נדהם בימים אלה לגלות, כי תומכים נלהבים של מוסדותיו באה"ב, מתביישים להגיע ל"דינר" השנתי, משום שהפרוטה אינה מצויה בכיסם. כל שיחת טלפון שלו לישראל לוותה באנחות כבדות.

ברגע, כפי שנודע, נוטה האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א לערוך בחינה מחודשת של מועצת גדולי התורה, שהוא עומד בראשה לשאלת ההצטרפות. חברי הנשיאות האחרים סבורים, כי נוכח עמדותיה והצהרותיה של שולמית אלוני, החוק למיסוד הזנות וסוגיית חוק יסוד: זכויות האדם, אין "אגודת-ישראל" יכולה להיכנס לממשלה.

נראה, כי בשלב זה יהיה על הישיבות לסמוך על תפילותיו של שר הפנים, הרב אוריה דרעי, שיצא על-פי השמועה (העקשנית) להשתטח על קברו של רבי נחמן מברסלב באומז'.

הטלפון שהפתיע את ראש ישיבת "קול-יעקב"

הרב יהודה עדס העומר בראש ישיבת "קול יעקב" נמנה על עולם התורה המצויין להוראותיו של מנהיג "דגל התורה", ראש ישיבת פוניבז' הגר"מ שך שליט"א. הרב עדס היה בין מארגני הכנס התורני של ראשי ישיבות, משגיחים, ר"מים ודיינים בני עדות המזרח שהתקיים השבוע במלון "רייך" בירושלים. מארגני הכנס ביקשו להוכיח כי קיים ציבור ספרדי תורני גדול שאינו ש"ס וכי ציבור זה עבר את מחסום הפחד מפני עימות אפשרי עם הנהגת ש"ס, הרוחנית והארגונית. אחד המארגנים אמר לי: "זה כינוס ראשון שנתן עידוד רב לאלה שפחדו עד כה. בכינוס הבא יהיו הפתעות גם מבחינת ההיקף וגם מבחינת השמות". אגב, השתתפותו של המקובל רב השפעה, הרב יעקב הלל בכינוס ונכונותו לשאת בו דברים נוקבים, הם בהחלט הישג נכבד להגרא"מ שך.

הרב יהודה עדס אינו מקיים קשר עם הגר"ע יוסף שליט"א כבר כמה שנים טובות. אשר-על-כן היתה הפתעתו רבה כאשר בצהרי יום ראשון קיבל שיחה טלפונית מהגר"ע יוסף שהפציר בו מאוד לבטל את הכינוס והביע התנגדות אם דבריו בעניין הישיבות הליטאיות הובנו שלא כפי כוונתו.

טלפון אחר קיבל הרב עדס מהגר"ח גריינמן שליט"א שהשפעתו בעולם התורה הן הליטאי והן הספרדי גדולה במיוחד.

הגר"ח גריינמן לא ביקש לבטל את הכינוס, אך הפציר שלא לפגוע בש"ס. הגר"ח גריינמן חשש בעיקר מהתלהטות הרוחות בתוך הציבור הספרדי-תורני עצמו.

מניעת הפלה הביאה לעולם ח"כ מוכשר רופא ופרופסור

אגודת "אפרת" לעידוד הילודה בקרב האוכלוסיה היהודית, ממקדת את עיקר פעולתה, כדי לשכנע נשים שהחליטו להפיל את ולדן, לשקול זאת שנית, תוך מסירת כל הנתונים הרלבנטיים (על תוצאות ההפלה, העוברות הסוציאליות, ברובן, אינן מתלהבות ממסע השכנוע של "אפרת", ולא אחת הן מקשות על חלוקת חומר ההסברה המעולה הנותן תמונה מלאה לאשה בהירון בסוגיית ההפלות. זאת, כמובן, תוך הפרה בוטה של זכויות האשה לדעת את כל ההיבטים של מעשה ההפלה. בישראל, כך נראה, זכות האשה לדעת הוא רק בכיוון ההפלה, והנאורות מסתיימת גם כאשר החומר השולל הפלה מתבסס על חומר מדעי עדכני.

באחרונה נוערה אישיות מרכזית בציבור החרדי וב"אפרת" עם אשה המזדהה עם מטרות "אפרת" וזו סיפרה לו כי אחד הח"כים המצולחים של הכנסת, מכהן בה תודות להחלטה של הרגע האחרון של סבתו שלא להפיל את אמו. הדוהה של הח"כ הבקיאה בכל פרטי הסיפור עידכנה את הנ"ל, כי אמה, מסיבות שונות רצתה להפיל את אחותה, אך ברגע האחרון ממש חזרה בה. וכך באה לעולם אם הח"כ שתגיעה בעצמה להישגים מעוררי הערצה בתחום האישי, ולאחר מכן התברכה בבן נאור וחכם, ש"הפריימריס" האחרונים הביאו אותו לכנסת. העובדות ברורות וישמשו קרוב לוודאי "איסכס" חשוב במסע ההסברה של "אפרת" בחודשים הקרובים.

בעמידתנו האיתנה מאחורי העמדות של הציונות הדתית. אין אנו מפלגה עכשוויסטית. ראייתנו אינה ראייה קצרת-טווה ועלינו לבנות את עצמנו בסבלנות ובעקביות.

אני זוכר, כי לא פעם בהיותנו בקואליציה, כאשר "הספע הקואליציוני" היה תחת ידנו, שמענו ביטויים של חוסר-נחת מצד הציבור הצעיר, שטען כלפינו שהמפד"ל מעדיפה עמדות כוח והשפעה על-פני עמידה אידיאולוגית - וזה מחר, ומאידך שמענו את ראגת ההורים על כך שילדיהם מתרחקים מהתנועה ואינם מצביעים מפד"ל. היום המצב שונה, הדור הצעיר קרוב אלינו מאוד וגאה בנו וכל אלה שדאגו שלמפד"ל אין דור עתיד ושהיא תגמר עם זקני הפועה"מ, הרגיעו לנחמם, כי בשורה גדולה נושבת בציתנו. שכן, הצלחנו לקרב מחדש את הדור הצעיר, שהוא ללא ספק עתידנו ועתיד האומה.

התרשמתי כי אישים מרכזיים בעולם הרבנות אינם שוללים בחינת האפשרות להצטרף לממשלה?

הרב לוי: לא שמעתי מאף רב מתוך ההנהגה הרוחנית של התנועה, שיש להצטרף למשלה במצב הנוכחי ובלי תנאי. בהתייעצות עם רבנים הועלו הצעות שונות, לתנאים שאם נשיג אותם אזי יש מקום לדון על כניסה לממשלה. אבל שום רב לא אמר, כי יש להיכנס לממשלה כדי להציל את משרד הדתות, וכדומה. ואני מתכוון להתייעצות עם גדולי הרבנים של הציונות הדתית.

ומהי תגובתך על ההתארגנות המחודשת של "מימד"?

הרב לוי: חלק גדול מאותם חברים שהיו בפגישת ההתארגנות של "מימד", מסרו לי שהם אינם נוטשים את המפד"ל ואינם מתכוונים לפרוש ממנה. לדעתי, עלינו לפנות לאותה קבוצת חברים שתתפקד במסגרת המיפקד לקראת הבחירות הפנימיות והוועידה וכך תשתלב במוסדות התנועה ותשפיע מבפנים. ואני אומר זאת, כיוצא מצ"ד לשעבר. כאשר רצינו להשפיע על הקו של המפד"ל לא מצאנו דרך אחרת וזולת ההשתלבות בהליך דמוקרטי בתוך המפלגה וכך אנחנו משפיעים מבפנים. שיהיה ברור, אינני מרוצה מאווירת הדלגטימציה כלפי חברי "מימד". אמנם יש בתוכם כאלה שהיפנו עורף למפד"ל באחת משעותיה הקשות ואף פעלו נגדה. כלפיהם יש לי סרוניה, אך בתוך "מימד" פועלת קבוצת חברים מאוד חשובים ומרכזיים ותהיה זאת טעות מצדנו להפנות להם גב. ולכן אני חוזר על קריאתי: במקום לרצות להשפיע